

KESKKONNAMINISTEERIUM

LOODUSKAITSEKUU 2015

Tänavune looduskaitsekuu on pühendatud maastikele – meie ühisele avalikule eluruumile, mis on koduks nii inimesele kui loodusele. Maastiku peale inimene igapäevaselt niiväga ei mõtle, kuid see ümbritseb meid kõikjal ja kogu aeg. Maastik koondab endas ühekorraga nii meie loodust, kultuuri kui ajalugu ning on kõige selle kehastuseks.

LOODUSMAASTIK on minimaalse inimõjuga maastik. Arvatakse, et päris ilma inimõjuta loodust tänapäeval õieti enam ei leiagi. Eesti rabad on üheks meie ürglooduse võrdkujuks.

LINNAMAASTIKUS kui tugeva inimõjuga keskkonnas on arhitektuuril eriti suur roll maastikupildi kujundamisel, kuid kaheldamatult ka linna planeeringul ning rahvaarvul. Kaasajal elab 2/3 Eesti elanikkonnast linnas.

MAAMAASTIK on valdavalt majandatav põllumajandus- ja metsamaastik, aga ka loodusmaastik. Meie praeguste maamaastike ilme kõige suuremaks mõjutajaks on elanikkonna kahanemine maal, millest tulenevalt on paljud põllumaad jäänud kasutusest välja. Need võsastuvad ja hiljem metsastuvad.

LINNALÄHIALA MAASTIK on ala, kuhu linn laieneb. Eesti suuremate linnade ümbruses on praegusajal levinud elamurajoonid, mis on ehitatud kunagisele põllumajandusmaale.

METSAMAASTIKUGA on kaetud isegi veidi üle poole Eesti maismaapindalast, mistõttu see, milliste võtetega me oma metsi majandame, mõjutab oluliselt meie maastikupilti. Euroopas on Eesti metsasuse poolest neljandal kohal.

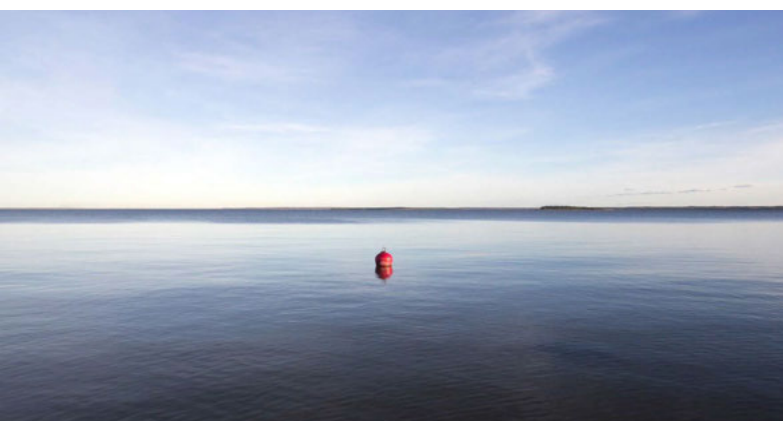
PÕLLUMAJANDUSMAASTIK on metsa kõrval teiseks peamiseks maamaastikutüübiks. Üheks nende peamiseks kujundajaks Eestis on viimase kümne aasta jooksul olnud Euroopa Liidu ühtne põllumajanduspoliitika. See on toonud kaasa näiteks väiketootjate arvu vähenemise ja tootmise koondumise suurtootjate kätte.

PÄRANDMAASTIKUS me väärtustame erinevaid ajaloolisi elemente või struktuure nagu vanad asulakohad, taluhooned, kiviaiad, põllumaad, pühapaigad, aga ka looduskooslused. Selliselt me säilitame eelmiste põlvkondade tegevuste jälgi ning piirkonnale omast maakasutusviisi. Üheks olulisemaks tegevuseks pärandmaastike kaitsel võib välja tuua pool-looduslike rohumaade hooldamise ja taastamise. Nendeks on puisniidud, loopealsed, rannaniidud, lamminiidud jt.

TÖÖSTUSMAASTIKUS on inimõju kõige suurem ning suunatud otseselt loodusressursside kasutamisele. Tööstustegevuse tagajärjeks on sageli rikutud maastikud, mille korrastamine on ääretult oluline. Maailmas on täna mitmed tööstusmaastikud arvatud isegi UNESCO maailmapärandi nimekirja.

VEEMAASTIK on samuti maastik, kuigi vesine. On oluline, kuidas hoolitseme oma veekogude puhtuse eest ning kujundame ja kasutame nende kaldaid. Eesti veemaastikud on reeglina inimtegevusest puutumatud ja näiteks erinevalt paljudest Euroopa riikidest puuduvad meil meretuulepargid.

RANNAMAASTIK on üks meie suurimaid loodusrikkusi, kuna arvestades meie väikest pindala Eesti rannajoone on väga pikk. Koos saartega on Eesti rannajoone kogupikkuseks ligi 4000 kilomeetrit.

KESKKONNAMINISTEERIUM

EESTI MAASTIKE KUJUNEMISE OLULISEMAD ETAPIID

**Ennejääagne
periood kuni
13 000 a tagasi**

Pankrannik Pakri
poolsaarel

**Muinsaeg
kuni XIII saj**

Rebala
Muinsuskaitseala
Harjumaal

**Taluageg
XIX saj lõpp
kuni 1945**

Talu Vooremaal

**Kaasaeg
1991–....**

Teaduskeskus
AHHA Tartus

**Mandriliustike
periood u 11 000–
13 000 a tagasi**

Kaarnakivi rändrahn
Vainupea rannas

**Mõisaageg
XIII–XX saj algus**

Hõreda mõisasüda
Raplamaal

**Kolhoosiaeg
1945–1991**

Kolhoosihooned
Jõgevamaal

Fotod: Herdis Fridolin, Merike Linnamägi,
Arne Maasik, Tiit Sillaots.